

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор
Національного університету
«Одеська юридична академія»
Загородній В.Є.

2019 року

ПРИЙНЯТО

Вчена рада
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Протокол № 7

«07» травня 2019 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В
НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

1. Загальні положення

1.1. Положення про дотримання академічної доброчесності наукових робіт в Національному університеті «Одеська юридична академія» (далі – Положення) визначає засади дотримання академічної доброчесності та запобігання академічному плагіату, як невід’ємної складової внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», наказів та листів Міністерства освіти і науки України, Статуту Національного університету «Одеська юридична академія» (далі Університет).

1.3. У Положенні терміни використовуються у таких значеннях.

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір;

Академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Співавтори – фізичні особи, спільною творчою працею яких створено твір.

Науковий результат – нове знання, одержане у процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень і зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо.

Цитата (правомірне запозичення) – уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, правового акту або іншого документу, який використовується з обов’язковим посиланням на його автора та джерело цитування іншою особою у своєму творі з метою обґрунтування своїх наукових висновків, підвищення зрозумілості ходу свого дослідження або для відображення поглядів іншого автора в автентичному формулюванні.

2. Дотримання академічної доброчесності та запобігання академічному плагіату в Університеті

2.1. Система забезпечення академічної доброчесності передбачає:

1) інформуванні здобувачів вищої освіти, співробітників Університету щодо правових засад, поняття та основних вимог академічної доброчесності під час проведення наукових досліджень та організації освітнього процесу;

2) організацію заходів із популяризації політики академічної доброчесності, етики наукових досліджень та підготовки наукових робіт;

3) розробку методичних матеріалів щодо недопущення порушення академічної доброчесності;

4) механізми виявлення порушень академічної доброчесності та притягнення до відповідальності.

2.2. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3. Порушення академічної доброчесності

3.1. Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-

яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4. Порядок виявлення фактів порушення академічної доброчесності

4.1. З метою забезпечення академічної доброчесності проводиться перевірка наукових робіт здобувачів вищої освіти на академічний плагіат.

4.2. Автоматизована перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів, які надають можливість виявляти академічний плагіат та/чи визначати показник оригінальності твору та є у відкритому доступі в мережі Інтернет.

Програмно-технічні засоби адмініструються уповноваженим працівником Наукової бібліотеки Університету з наданням звіту у друкованому вигляді.

4.3. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- курсові та кваліфікаційні (магістерські) роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр». Дотримання академічної доброчесності забезпечують наукові керівники, рецензенти. Контроль забезпечує завідувач кафедри;

- науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що потребують рекомендації Вченої ради до видання;

- рукописи статей, які надходять до редакцій наукових журналів, тези доповідей на наукових заходах, які надходять до організаційного комітету. Організацію перевірки здійснюють головні редактори наукових журналів (відповідальні секретарі) та представники організаційного комітету відповідних наукових заходів;

- дисертаційні роботи і автореферати. Дотримання академічної доброчесності забезпечують голови спеціалізованих вчених рад;

- звіти про виконання науково-дослідних робіт. Дотримання академічної доброчесності забезпечує керівник НДР. Контроль забезпечує Науково-дослідна частина Університету;

- інші наукові роботи науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти Університету, а також наукові праці, які надходять на перевірку щодо наявності академічного плагіату за допомогою програми Unischek.

4.4. За результатами проведення перевірки наукових робіт (крім наукових робіт, які надійшли до Університету для проведення перевірки) на наявність академічного плагіату може бути прийнято рішення про:

- 1) відсутності академічного плагіату та оригінальність наукової роботи;
- 2) наявність порушень академічної доброчесності та направлення роботи на доопрацювання;

- 3) відмови у рекомендації наукової роботи до опублікування, захисту в Екзаменаційній комісії, розгляду у спеціалізованій вченій раді;

4) притягнення автора роботи, в якій виявлено порушення академічної доброчесності до відповідальності.

4.5. Рішення щодо наявності у науковій роботі академічного плагіату та/чи щодо оригінальності твору за мотивованими висновками відповідно до процедури проведення перевірки приймається: керівниками наукових робіт, науковими консультантами, керівниками кафедр, спеціалізованими вченими радами, редколегіями журналів, організаційними комітетами конференцій чи спеціально створеними комісіями на їх засіданнях. При прийнятті зазначеного рішення враховується специфіка наукової роботи та процесу здійсненого наукового дослідження, галузь знань (спеціальність), у межах якої така робота виконана, її вид та показник оригінальності.

4.6. Для розгляду питання щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності розпорядженням керівника Університету може створюється Комісія з академічної доброчесності.

До складу комісії входять проректор з наукової роботи, керівник структурного підрозділу, повідні фахівці Університету, представник студентського самоврядування (у випадку вирішення питання щодо порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти Університету).

Особа, щодо якої встановлюється факт порушення академічної доброчесності запрошується на засідання комісії не пізніше, ніж за три дні, шляхом направлення повідомлення.

За результатами розгляду матеріалів про встановлення факту порушенні академічної доброчесності комісія виносить вмотивоване рішення. У випадку встановлення факту академічної недоброчесності приймається рішення щодо притягнення особи до академічної відповідальності та подається керівнику Університету.

4.7. Рішення щодо наявності у науковій роботі академічного плагіату доводиться до відома автора роботи протягом 5 робочих днів із моменту його прийняття будь-яким способом, який дозволяє встановити, що таке рішення було отримане автором (зокрема, шляхом вручення рішення особисто автору під розписку, шляхом надсилання на адресу електронної пошти автора тощо).

4.8. Особа, яка підозрюється у порушенні академічної доброчесності, має право: бути присутньою під час розгляду питання щодо встановлення факту академічної недоброчесності;

ознайомитись із матеріалами, які досліджуються;

надавати пояснення по суті справи, відмовитись від пояснень;

подати апеляцію на прийняти рішення.

5. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат курсових та магістерських робіт

5.1. Дотримання академічної доброчесності при написанні курсових та магістерських робіт забезпечує науковий керівник.

5.2. У випадку виявлення порушення академічної доброчесності науковий керівник направляє роботу на доопрацювання та письмово оформлює зауваження.

У випадку повторного виявлення порушення академічної доброчесності, питання щодо встановлення факту академічної недоброчесності та прагнення до відповідальності розглядається на засіданні кафедри. Здобувач повідомляється в порядку, передбаченому п. 4.7. Положення.

5.3. У випадку виявлення порушення академічної доброчесності екзаменаційною комісією, розгляд питання щодо встановлення академічного плагіату відбувається негайно. Результати такої перевірки оформлюються письмово та подаються в той же день керівнику структурного підрозділу (декану, директору).

6. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат дисертацій та їх авторефератів

6.1. Дотримання академічної доброчесності при підготовці дисертаційних робіт та авторефератів забезпечують наукові керівники, консультанти.

6.2. До подання до спеціалізованої вченої ради дисертаційна робота розглядається на засіданні кафедри (міжкафедральному семінарі), на якій вона підготовлена.

6.3. За результатами проведеної перевірки та на підставі доповіді наукового керівника (консультанта) роботи кафедра на своєму засіданні приймає висновок щодо дисертації та її автореферату, у якому зазначається про наявність чи про відсутність академічного плагіату у дисертації та про рівень її оригінальності.

6.4. У разі, коли кафедра дійде висновку про відсутність у дисертації та її авторефераті академічного плагіату та про те, що вона є оригінальною, здійснюється її подальший розгляд у встановленому порядку.

6.5. У випадку встановлення факту академічної недоброчесності приймається рішення щодо вжиття заходів, передбачених п.4.4. Положення.

6.6. Голова спеціалізованої вченої ради Університету забезпечує дотримання академічної доброчесності дисертаційних робіт, які надходять від здобувачів наукових ступенів Університету та здобувачів інших закладів вищої освіти та наукових установ.

6.7. Перевірку дисертації та її автореферату на академічний плагіат із застосуванням програмно-технічних засобів у разі, коли вона не була проведена, забезпечує вчений секретар спеціалізованої вченої ради.

6.9. У випадку виявлення фактів академічного плагіату дисертаційна робота не приймається спеціалізованою вченою радою для подальшого розгляду, про що здобувач освіти повідомляється в порядку, передбаченому п. 4.7. Положення.

7. Порядок подання та розгляду апеляцій

7.1. У випадку незгоди з рішенням про встановлення фактів порушення академічної доброчесності автор має право у термін до трьох робочих днів з моменту отримання такого рішення подати письмову апеляційну заяву.

Апеляційна заява повинна бути подана не пізніше, ніж за 10 робочих днів до дня підписання наукового видання чи збірника тез наукових доповідей до друку, дня захисту магістерської роботи. Апеляційні заяви, які

подані з порушенням установлених для цього строків, до розгляду не приймаються.

7.2. Апеляційні рішення щодо встановлення фактів порушення академічної доброчесності наукових робіт, зазначених у підпунктах 4.6., а також щодо тез наукових доповідей, які виконані не здобувачами вищої освіти Університету, подаються проректору з наукової роботи. Апеляційні заяви на рішення щодо магістерських робіт та тези наукових доповідей, які виконані здобувачами вищої освіти Університету, подаються директору інституту чи декану факультету, на якому навчається автор.

7.3. Апеляційна заява повинна містити прізвище, ім'я та по батькові автора, його місце роботи чи навчання, засоби зв'язку з ним (адреса електронної пошти та номер мобільного телефону), дату подання заяви, інформацію про оскаржуване рішення, обґрунтування безпідставності оскаржуваного рішення. Апеляційна скарга, яка не відповідає встановленим вимогам, до розгляду не приймається.

7.4. Для розгляду апеляційної заяви розпорядженням проректора з наукової роботи за поданням керівника структурного підрозділу Університету (декана, директора), представника організаційного комітету наукових заходів, створюється апеляційна комісія з числа провідних фахівців Університету відповідного профілю та призначається її голова. При розгляді апеляцій на рішення щодо магістерських робіт та тез наукових доповідей, які виконані здобувачами вищої освіти Університету, до складу комісії залучається представник органу студентського самоврядування.

7.5. Голова апеляційної комісії проводить засідання протягом п'яти робочих днів з моменту прийняття розпорядження про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявника попереджають щонайменше за два дні шляхом надіслання йому електронного повідомлення. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, її засідання проводиться за його відсутності.

7.6. У випадку необхідності отримання додаткової інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

7.7. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

7.8. За результатами засідання апеляційна комісія затверджує більшістю голосів висновок, який підписує голова апеляційної комісії та її члени.

8. Відповідальність

8.1. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- письмове попередження;
- позбавлення почесних звань, нагород, присуджених університетом;
- відмова в рекомендації щодо присудження вченого звання;
- відмова у присудженні наукового ступеня;
- виключення із членів дорадчих, робочих органів університету або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін;

звільнення.

8.2. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії позбавлення академічної стипендії;

- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання;

- відрахування із закладу освіти.

8.3. Рішення про притягнення до академічної відповідальності приймається керівником закладу вищої освіти.

8.4. До здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників можуть застосовуватись і інші види відповідальності, визначені законодавством.

8.5. При визначенні конкретного виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності можуть враховуватись такі обставини:

- допущення академічної не доброчесності відбулось вперше, чи носить систематичний характер;

- визнання порушником провини у порушенні академічної доброчесності;

- вплив порушення на репутацію університету;

- порушення прав та інтересів інших осіб внаслідок допущення академічної не доброчесності.